

Sestřička milosrdenství

PETR JANŠTA

„Se kterým jsi Alžbětu navštívila.“ Kolikrát jsme se již modlili toto radostné růžencové tajemství! Často jsme při tom asi nemysleli na nic konkrétního, možná se nám někdy vybavily naše různé návštěvy nebo jsme rozjímali nad tím, jak mohla Mariina návštěva Alžbětu povzbudit nebo o čem si obě ženy povídaly. Blahoslavená Hanna Chrzanowska (1902–1973) v této návštěvě viděla příklad úlohy člověka přinášejícího pomoc nuzným. A těmto ubohým, konkrétně chronicky nemocným, tato polská zdravotní sestra zasvětila celý život.

Tato práce, která je pro mnohé zdravotní sestry životním posláním, je často společností nedocenená. Kolik lidí jim umírá takřkajíc pod rukama, pro kolik pacientů se sestřičky stávají doslova jejich anděly na zemi, když o ně pečují nejen tělesně, ale i duchovně. Život Hanny Chrzanowske nás může vést k tomu, abychom – nejen při modlitbě výše zmíněného desátku – více mysleli na práci zdravotních sester a vážili si jich.

Hanna se narodila 7. října 1902 ve Varšavě, vystudovala zdravotnickou školu, a protože získala stipendium, mohla ve svém vzdělání pokračovat po první světové válce ve Francii, Belgii i USA, kde spolupracovala se členy amerického Červeného kříže. Po návratu do nově vzniklého Polska se zde stala zdravotní sestrou, založila časopis Polská zdravotní sestra, ale až před druhou světovou válkou zažila velké duchovní obrácení a rozhodla se celý svůj život obětovat trpícím. Během nacistické okupace Polska přišla o otce, který zemřel v koncentračním táboře Sachsenhausen, a bratra Bogda-

na, jenž byl zavražděn spolu s tisíci Poláky dalšími jednotkami sovětské NKVD při masakru v Katyni. V tomto období zorganizovala systém domácí péče o válečné uprchlíky a věnovala veškeré své úsilí péči o vězně, zraněné vojáky i civilisty, dokonce o ukrývané Židy či osiřelé židovské děti. Zároveň se stala benediktinskou obládkou (benediktinkou laičkou), což ji vedlo k intenzivnějšímu prožívání charizmatu liturgické modlitby a profesionální práce s nemoc-

slední řadě s kněžími jednotlivých farností se tímto stává průkopnicí hospicové péče v Polsku. V této době pracuje v Krakově v blízkosti kněze Karola Wojtyly (později papeže Jana Pavla II.) a oba se navzájem hluboce ovlivní. I když se komunistickému režimu nelíbila její navenek prožívaná křesťanská víra, neodvážil se proti ní nějak výrazně zasáhnout.

Hanna Chrzanowska zemřela v Krakově 29. dubna 1973. Při jejím pohřbu tehdy

nými. Utrpení, které kolem sebe ve válce vidí, ji utvrzuje v tom, že svou péči o potřebné zaměřuje duchovně, zajímá se tedy zároveň o duši těch, o něž se stará.

V roce 1957 zakládá jedinečný systém péče o nevyléčitelně nemocné lidi ve farnosti. Spolu s profesionálními zdravotními sestrami, maminkami, studenty medicíny, rodinnými příslušníky nemocných a v nepo-

již kardinál Wojtyla řekl: „Děkujeme ti, paní Hanno, že byla jakýmsi vtělením Kristových blahoslavenství z horských kázání, obzvláště toho, které připomíná: 'Blahoslavení milosrdní'.“ Blahořečena byla tato neúnavná polská zdravotní sestra 28. dubna 2018.

www.catholicsaints.info

FOTO: David Pereira - Adobe stock; Public domain

OTEC BEDŘICH HORÁK

Strom POZNÁNÍ

Na podzim dozrává ovoce a sklízí se. Možná někdo z vás pomáhá česat ze stromů jablka. Může nás přitom třeba i napadnout, jak to bylo s tím stromem, který stál uprostřed ráje, uprostřed zahrady Edenu. Jak to, že právě tento jediný strom byl z celé té velké zahrady zakázaný, a jak to, že z něj nakonec stejně první lidé pojedli, a tak nás, celé lidstvo, uvrhli do stavu odloučení od Boha, do stavu dědičného hříchu, jak říká katolická nauka?

Stvoření světa je na začátku Bible popsáno ve dvou zprávách, které jsou odlišné, ale vlastně se doplňují. Zvláště ta druhá zpráva, která je všeobecně považována za starší než ta první, je plná obrazů a symbolů, které byly v té době obecně známé a používané i v jiných náboženstvích či mytologiích. Na rozdíl od nich však biblický autor jasně určuje, kdo je pravý Bůh, a to co, sloužilo k označení pohan-ských božstev a božských skutečností, popisuje jako podléhající svrchovanosti jediného pravého Boha. Tak zde máme zahradu a v ní stromy a jiné rostliny, máme zde hada, vymodelování člověka z hlíny atd. To druhé vyprávění o stvoření se zabývá především problémem, kde se vzalo na světě zlo ve všech svých podobách. Starověká babylónská báseň Enúma eliš popisuje, jak se mezi bohy objevilo zlo v podobě vzpoury jedněch proti druhým. Vůdce vzbouřenců byl potrestán smrtí a z jeho krve byl stvořen

člověk. Autor básně tím vyjadřuje, že člověk vznikl prakticky ze zla, a proto je ke zlu také náchylný. Biblický autor naproti tomu říká, že i když byl člověk stvořen z prachu země (což vyjadřuje jeho pomíjivost), je ve své podstatě dobrý jako ostatně i všechno další stvoření vzešlé od Boha, dokonce „velmi dobrý“ (srov. Gen 1, 31). Zlo tedy nebylo přítomno ve světě od počátku stvoření, objevilo se až později a vzniklo následkem lidského jednání, které bylo neslučitelné s řádem, který stanovil se stvořením Bůh. Toto vědomé narušení Božího řádu nazýváme hřích.

A teď jak se tento Boží řád spojuje se stromem, ze kterého měli první lidé zakázáno jíst? Jak je porušení řádu v Bibli popsáno? Ve vyprávění o stvoření se vyskytují konkrétní stromy dva: strom života a strom po-

moudrost, a tudíž rozhodovat i o tom, co je dobré a co zlé. Ale to přináleželo pouze Bohu, člověk neměl toto právo, člověku bylo dáno přijmout Boží řád a podle něho jednat. Člověk nakonec toto Boží nařízení porušil a ze stromu pojedl. Bylo to sice na základě ponaučení hada, který o své potrestání nepřišel, ale člověk měl dostatečnou svobodu k tomu, aby tomuto našeptávání nepodleh a rozhodl se pro správnou volbu, kterou mu Bůh nabídl. Proto vlastně si sám uzavřel cestu k tomu dalšímu stromu, stromu života, a zahradu Eden změnil v poušť, ve které pak musel žít se všemi dalšími důsledky – s namáhavou prací, s bolestí a sobeckou touhou, ve které chce využít pro své dobro i druhého člověka.

A jakého druhu byl ten strom poznání?

V Písmu to přímo nemáme uvedené. Možná jste ale viděli na starých obrazech, jak má Eva v ruce jablko, které si utrhl z tohoto stromu. Tak je to i běžně zaužívané v povědomí lidí. Bylo to díky latinské slovní hříčce: zlo se řekne malum, stejně tak i jablko (jen a se zde čte dlouze). Podle židovských představ zase tento strom byl fíkovník, který byl považován za sídlo zlých duchů. Této představě by nahrávala i zmínka, že po hříchu se první lidé zakryli fíkovými listy, když zpozorovali, že jsou nazí, tedy uvědomili si svou ubohost.

Strom poznání, jako i další prvky biblického vyprávění, jsou obrazy, symboly, které Písmo používá k barvitějšímu předávání Božího zjevení, toho, co nám Bůh chce sdělit, ale také podnítit, abychom podle toho sami jednali. I my se máme rozhodnout neutrhout si zakázané ovoce, tedy nedělat to, co je proti Božímu řádu, i když se to může zdát být sebevíc lákavé a užitečné.

znání dobra a zla. Strom jako symbol života je v Bibli velmi známý. Má přinést nesmrtelnost, plnost života těm, kdo by z něho jedli (Gen 3, 22) – taková byla situace člověka před prvním hříchem. Zakázané bylo jíst z druhého zmíněného stromu – stromu poznání dobra a zla. Pojíst z něho znamenalo chtít získat vševědounost a svrchovanou

FOTO: Kevin Carden, funstarts33 - Adobe stock